

Topsport met wollig geluid

door Franz Straatman

AMSTERDAM - „Een achturige werkdag? Neen, dat zou niet kunnen bij ons. Je hart, je lijf kan het niet aan om acht uur per dag te zingen. Als je een 'Missa solemnis' van Beethoven repeteert, met die enorme fuga in het Gloria, dan ben je bezig met topsport.“

De dagen voor Wil Boekel, alt in het Groot Omroepkoor zien er dus voor de buitenstaander aantrekkelijk uit met vier uur en een kwartier zingen, exclusief enkele pauzes als dagelijkse werkring, maar schijn bedriegt. Het hele lichaam is instrument en als dat overspannen wordt, reageert de stem niet goed.

Ja, één keer, herinnert zij zich - en haar gezicht krijgt er nog een verzalgde blik van - leek het wel of het repeteren aan die 'Missa solemnis' en de uitvoering als vanzelf verliep, of het geen moeite kostte. „Dat was met Rafael Kubelik, in 1968 of '69. Ik was nog jong, pas bij het koor. Verrukkelijk zoals die man dirigeerde. Die tilde je boven jezelf uit, dat kunnen dirigenten, maar waarom de een wel en de ander niet, dat weet ik niet.“ „De handen van een dirigent,“ voegt ze er aan toe, „zijn belangrijk. Die van Riccardo Muti, daar werd je gewoon verliefd op. O ja, dat leverde ook klank op. Henry Lewis, Amerikaanse dirigent, onlangs overleden, was ook zo'n artiest. Een beest van een man in de omgang, koorleden afblaffen, maar wat een musicus! De 'Porgy and Bess' die we met hem hebben gedaan, zal ik ook nooit vergeten. Hoogtepunten uit mijn tijd bij het Groot Omroepkoor. En als Bernard Haitink kwam. Mahler! Zulke momenten zal ik zeker missen als ik over een paar jaar wegens leeftijd er uit moet. De opera-uitvoeringen in de Vara-matinee, met geweldige solisten; om nooit te vergeten Magda Oliveiro, zoals ze alleen al de trappen afdaalde, koninklijk. Bovendien de sfeer in de zaal bij het publiek, het opwindende gevoel omdat je daar tussenin mag staan.“

Herinneringen, namen, composities, tuimelen soms over elkaar hen in het gesprek. Aanleiding: het Groot Omroepkoor (78 leden) bestaat vijftig jaar, wat gevierd wordt met een écht

koorconcert, vanmiddag in de Matinee op de vrije zaterdag in het Concertgebouw waar het koor zulke triomfen beleefde, en morgenmiddag in het Muziekcentrum Vredenburg. Het koor dit maal in de absolute hoofdrol, want op het programma staan een 'Concert voor koor' van Alfred Schnittke, en 'Ikon of light' van John Tavener. Onder leiding van de eigen koordirigent, de Amerikaan Martin Wright. „Een ouderwets schaap met vijf poten,“ noemt Wil Boekel hem, „iemand die heel goed piano speelt, alle stijlen beheerst, die een koor zo traint dat het zich niet stuk zingt, ook al is het Wagner.“

Halve eeuw

Wil Boekel maakte een flink portie uit die halve eeuw mee, niet alleen zingend, maar ook als echtgenote van een van de vorige dirigenten, Meindert Boekel. „Ja, ik denk dat hij verliefd werd op mij,“ geeft zij lachend toe als ik refereer aan het beroemde liedje over 'het allerliefst sopraantje waar mee ik wandelde in het laantje'; met als variant dat het om een allerliefst altje ging.

„Ik kwam heel jong bij het koor, 22 jaar. Zingen, dat wilde ik al van jongs aan. Op school mocht ik altijd de solootjes doen. Mijn hele familie zong en zingt. Mijn ideaal was het om een soort Juliette Greco te worden. Met zwarte pony en een zwoele stem. Ik was net van de ulo toen ik ging voorzingen en werd aangenomen op het Muzieklyceum in Enschede, wat nu het conservatorium is. Zeventien jaar.“

„Neen, met Juliette Greco is het nooit wat geworden. Ik kreeg natuurlijk klassiek les. Maar de liefde voor het Franse repertoire is me altijd bijgebleven. Toen ik pas bij het Radiokoor was, zongen we veel Franse operettes, de een na de ander. Vond ik heerlijk. Verder bleef de lichte muziek beperkt tot achtergrondkoortjes: bij Martine Bijl, Bennie Nijman. Hummen bij liedjes. Daar is mijn stem ook geschikt voor. Als je klassiek geschoold bent, klinkt het gauw te deftig.“

De zangopleiding was nogal sterk gericht op een solo-carrière. Toen Wil Boekel aan haar lerares Corrie Bijster vertelde dat ze naar Hilversum ging, kreeg ze als raadgeving mee: „Oh, het Radiokoor, daar zitten Elisabeth

Wil Boekel, alt in het 50-jarige Groot Omroepkoor. FOTO XANDER REMKE

Lugt en Wilhelmina Matthes ook in, dan moet het wel wat zijn. Maar je moet er niet te lang blijven.“

„Zo werd er vroeger over koorzingen gedacht. En ik denk nog wel, ook al is er op de conservatoria veel veranderd. Koorzingen vereist eigen vaardigheden: je moet snel kunnen lezen, je kunnen aanpassen, en je moet over een heel goede techniek beschikken om het tot je zestigste vol te houden.“

Een van de belangrijkste punten van belasting voor een zanger bij het Groot Omroepkoor noemt Wil Boekel de hoeveelheid werken die in hoog tempo moeten worden ingestudeerd en uitgevoerd. Deze en volgende maand bijvoorbeeld werkt het koor met de eigen koordirigent Martin Wright aan het jubileumprogramma, doet Ton Koopman in de twee navolgende weken een mis van Haydn, een oratorium van Mozart en koraalcantates van Mendelssohn en sluit Frans Brüggen aan met een mis van wederom Haydn. Dat is werk voor concerten in Utrecht en Amsterdam; opnames in de studio en een cd-opname

(met 'Laudi' van Tristan Keuris) komen daar nog bij.

„Geweldig interessant,“ zegt Wil Boekel, „maar je bent als het ware steeds onderdeel van projecten met steeds andere zangers om je heen. Tot ongeveer 1980 had je vier vaste koorformaties met het Radiokoor onder leiding van Meindert Boekel en de grootste. Ik zong in het zogeheten Kamerkoor, met zestien vocalisten. Dat kon samengaan met het Klein Radiokoor van 24 zangers tot het Klein Omroepkoor. En het Groot Omroepkoor omvatte iedereen. Door de opdeling in vaste formaties werd er op de samenklank gelet. We zongen meer a capella en daarin kwam de stem na een grote uitvoering tot rust. Dat is veranderd. Bovendien is het programma zwaarder geworden: de Wagner-opera's met Edo de Waart in de Matinee op zaterdag, dat is niet niks. Gelukkig let Martin Wright goed op de koorklank, maar soms vrees ik dat het eigene verdwijnt. Ja, het Groot Omroepkoor heeft een eigen geluid: een mooie beetje wollige klank.“